

POZITYVAUS ELGESIO PALAIKYMŲ IR INTERVENCIJŲ SISTEMA

APŽVALGA

Pozityvaus elgesio palaikymo ir intervencijų sistema (PEPIS) yra mokyklos bendruomenės požiūris, pozicija, skirta padėti visiems mokiniams sėkmingai mokytis mokyklose. PEPIS remiasi elgesio teorijos ir efektyvaus mokymo tyrimų rezultatais. Naudojant intervencijų PEPIS padeda visiems mokyklos mokiniams. Intervencija apima visas mokyklos sistemas: nuo bendrų praktikų visiems iki individualizuotų planų kūrimo konkrečioms mokiniams. Visos mokyklos PEPIS dėmesys sutelkiamas į proaktyvų, prevencinį praktikų kūrimą ir įgyvendinimą, siekiant užkirsti kelią konteksto neatitinkančiam mokinių elgesiui, gerinti mokyklos klimatą.

Misija	Vizija
Skatinti pozityvų (kontekstą atitinkantį) elgesį ir sukurti palaikančią mokymosi aplinką, kurioje visi mokiniai gali pasiekti akademinės ir socialinės sėkmės.	Sukurti mokyklos bendruomenę, kurioje kiekvienas mokinys gali atskleisti savo potencialą tiek akademiškai, tiek socialiai.
Vertybės	Tikslas
Padeda kurti pozityvią mokyklos kultūrą, t. y. sukurti aplinką, skatinančią kontekstą atitinkantį elgesį, o visi mokyklos bendruomenės nariai dirba kartu, siekdami bendrų tikslų ir mokinių sėkmės.	Vadovaujant mokyklos PEPIS komandai, nuosekliai diegti tvarią ir pritaikytą vietos kultūrai daugiapakopę palaikymo sistemą. Nuolatinio vertinimo, veiksmų planavimu kurti pozityvią aplinką, visiems mokiniams padėti siekti gerų akademinį ir elgesio rezultatų.

PEPIS TRIJŲ PAKOPŲ PREVENČINĖ LOGIKA

PEPIS visuminis modelis siekia mažiau akcentuoti statines pakopas bei jų pavadinimus ir daugiau akcentuoti prevencijos logiką. Didėjant problemos mastui, didėja: a) išteklių poreikis problemai

spřesti, b) mokymo ir mokymosi aplinkos gerinimo poreikis, c) duomenų rinkimo ir naudojimo poreikis sprendimams priimti, d) komandų sudarymo ir koordinavimo poreikis, e) bendravimo su mokiniais ir jų grįžtamojo ryšio poreikis.

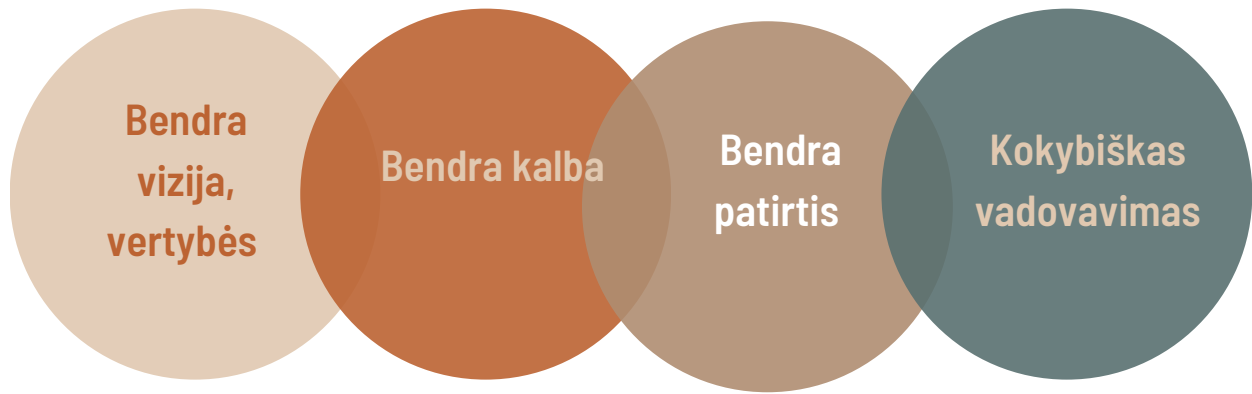
Pakopos	Prevencijos aprašymas
I Pirminė (Universali)	Užkirsti kelias naujų konteksto neatitinkančio elgesio atvejų (apraiškų) atsiradimui, sukuriant aukštos kokybės mokymosi erdves visiems mokiniams ir darbuotojams visose fizinėse erdvėse (t. y. visoje mokykloje, klasėje ar už klasės ribų). Skirta visiems mokyklos mokiniams.
II Antrinė (Tikslinė)	Mažinti esamų konteksto neatitinkančio elgesio atvejų (paplitimo) skaičių, kai elgesys yra rizikingas ir (arba) kai jis atsparus pirminės intervencijos veiksams, ir užtikrinti tikslingesnį, intensyvesnį ir dažnesnį mažoms grupėms skirtą atsaką situacijose, kuriose tikėtinas konteksto neatitinkantis elgesys. Skirta 15-20 % mokyklos mokiniams.
III Tretinė (Intensyvi)	Mažinti esamų konteksto neatitinkančio elgesio atvejų intensyvumą ir (arba) sudėtingumą (paplitimą), kai elgesys atsparus pirminės ir antrinės prevencijos veiksams. Užtikrinti labiausiai individualizuotą atsaką situacijose, kuriose tikėtinas konteksto neatitinkantis elgesys. Skirta 5 % mokyklos mokiniams.

I pav. Trijų pakopų prevencijos logika (piramidė)

Veiksmingos organizacijos bruožai

Organizacijos veikia efektyviai, veiksmingai ir siekia, kad būtų naudingos kiekvienam organizacijos nariui. Veiksmingas organizacijas apibrėžia keturi bruožai:

Pagrindiniai PEPIS požymiai organizacijoje:

Bendra misija, vizija, vertybės – misija, paskirtis arba tikslas, atspindintys bendrus poreikius, kuriems pritaria dauguma organizacijos narių, ir yra pagrindas priimant sprendimus bei planuojant veiksmus.

Bendra kalba – terminai, frazės ir sąvokos, apibūdinančios organizacijos viziją, veiksmus ir veiklas taip, kad pranešimai organizacijos nariams būtų suprantami, informatyvūs, veiksmingi, efektyvūs ir aktualūs.

Bendra patirtis – veiksmų, įprastos veiklos, tvarkos ar veiklų, kurias vykdo ir patiria visi organizacijos nariai, rinkinys, į kurį įeina duomenų grįžtamosios informacijos sistemos ar ciklai, skirti įvertinti įgyvendinimo kokybę ir susieti veiklą su rezultatais.

Kokybiškas vadovavimas – mokyklos mokytojai, darbuotojai; veiklos kryptys, struktūros ir procesai, kurie organizuojami ir paskirstomi, norint pasiekti organizacijos viziją ir palaikyti kalbą bei patirtį.

PEPIS PAGRINDINIAI BRUOŽAI IR PRAKTIKOS

Įgyvendinimo tikslumas – sukurtos sistemos ir procesai, skirti įvertinti, užtikrinti ir koordinuoti sprendimų priėmimą ir tvarų veiksmų įgyvendinimą, remiantis mokinių atsako duomenimis.

Įrodymais grįstų intervencijų visuma – mokymo praktikos organizuojamos daugiapakopiškumo principu. Visi elementai turi būti pagrįsti įrodymais, rodančiais, kad intervencija yra veiksminga (pasiekama norimų rezultatų), pritaikoma realiomis sąlygomis, lengvai įgyvendinama bet kuriame kontekste ir tvari, o jos poveikis išlieka ilgą laiką. Intervencijos intensyvumas turi atitikti elgesio problemų sunkumą.

Turinio ekspertinės žinios ir sklandumas – mokyklos mokytojai, darbuotojai gerai išmano turinį ir turi daug patirties, tiksliai bei tinkamai pritaikydami įrodymais pagrįstas praktikas ir sistemas.

Vadovų komandos suformavimas ir koordinavimas – įrodymais pagrįstas praktikas ir sistemas koordinuoja mokyklos komanda, kurią sudaro vadovai, mokytojai, švietimo pagalbos specialistai ir kiti suinteresuoti asmenys. Ji atsako už tikslų įgyvendinimą, išteklių valdymą ir sprendimų priėmimą, grįstą duomenimis.

Nuolatinė pažangos stebėseną – veiklos rezultatai reguliariai peržiūrimi siekiant įvertinti augimo tendencijas, mokinių atsaką, palaikymo tikslumą ir poreikį keisti priemones.

Universali ir išsami stebėseną – visų mokinių rezultatai ir pažanga reguliariai peržiūrimi siekiant įvertinti: a) dabartinį lygį, b) pažangos atitiktį, c) palaikymo tikslumą, d) jo veiksmingumą ir e) poreikį keisti priemones.

Kultūrinis ir kontekstinis aktualumas – įrodymais grįstos praktikos ir sprendimai pritaikomi prie vietinės kultūros poreikių. Sprendimai pritaikomi pagal asmenų ar grupių ypatumus ir ankstesnę mokymosi patirtį. Tai užtikrina, kad praktikos būtų veiksmingos ir atitiktų jų poreikius.

ĮGYVENDINIMO PROCESUI BŪDINGA

Elementas	Aprašymas
Sistemos	Palaikymo priemonės, kurių reikia norint tiksliai ir ilgam įgyvendinti praktikas, efektyviai naudoti duomenis ir pasiekti rezultatų.
Duomenys	Informacija, naudojama tiriant, stebint ir vertinant rezultatus, praktikas ir sistemas.
Praktikos	Įrodymais grįstos intervencijos ir strategijos, skirtos nurodytiems rezultatams siekti.
Rezultatai	Akademiniai ir elgesio tikslai ar rodikliai, kurie dėl jų socialinės ir švietimo svarbos yra konkretizuojami, patvirtinami, akcentuojami ir stebimi.

2 pav. 4 pagrindiniai įgyvendinimo proceso elementai

Aprašą pagal OSEP techninės pagalbos metodinę medžiagą parengė Renata Greimaitė, specialioji pedagogė metodininkė